

ft

PONTUS
MATTSSON

UMEÅ 87

●
●

en kvinnas försvinnande
och ett
Sverige i förändring

INNEHÅLL

Förord.....	7
1 Försvinnandet	9
2 Festkvällen	25
3 Gripandet.....	35
4 Förhören börjar	39
5 Den misstänkte.....	51
6 Nya uppgifter.....	57
7 Sökandet fortsätter	63
8 Ett vittne dyker upp.....	73
9 Häktningen	91
10 Fler kvinnor hör av sig.....	109
11 Genombrottet	127
12 Erkännandet	139
13 Rättegången.....	153
14 Snart jul.....	161
15 Nytt år	183
16 Ny rättegång och dom.....	195
17 Sommaren 1988	207
18 Upptäckten.....	221
19 Lång tid senare	237
Källor.....	255

Försvinnandet

DEN SOM ÖPPNADE tidningen i Umeå på morgonen måndagen den 19 oktober 1987 möttes av bilden av en ung kvinna. En porträttbild, tagen rakt framifrån. Kvinnan hade mörkt halvlångt hår som sträckte sig ned till axlarna, på kinderna anades lite rouge och runt ögonen svart mascara. Det var ett svartvitt fotografi, en typisk passbild som tidningarna på den tiden enkelt kunde få tag på via polisens passregister.

Den unga kvinnan hette Sara Eriksson. Hon var 19 år och anledningen till att både Västerbottens-Kuriren och Västerbottens Folkblad hade hennes bild på förstasidan var att hon var försvunnen. Hon hade varit borta i flera dagar. Senaste iakttagelsen hade gjorts natten mellan torsdagen den 15 oktober och fredagen den 16 och nu hade det alltså hunnit bli måndag. Polisen var orolig. Det fanns spår som pekade på att hon blivit utsatt för ett brott. Kanske var hon rent av inte längre i livet? Att döma av vad polisen sade till tidningarna var detta deras hypotes, men de var långt ifrån säkra. Ingen misstänkt gärningsman hade gripits.

»Vad har hänt? Polisens fynd tyder på mord«, löd rubriken i Västerbottens-Kuriren. »Ett allvarligt brott – troligen mord – tros ligga bakom 19-åriga Umeå-flickan Sara Erikssons försvinnande natten mot fredagen. Sara är spårlöst borta efter att ha lämnat restaurang Alexis i Umeå strax efter midnatt«, fortsatte texten.

I Västerbottens Folkblad var tongångarna desamma: »19-årig flicka försvunnen. Mord misstänks«, löd rubriken och tidningen fortsatte: »Omständigheterna kring försvinnandet är minst sagt förbryllande och oroväckande.« Vid sidan av fotografiet på henne fanns på förstasidan också en bild på en polisman som letade ute i skogen. Ovanför honom hovrade en helikopter. Bildtext: »Polisman Hans-Olov Markström i markspaningsstyrkan håller hela tiden kontakt med den helikopter som snurrar över honom.«

När tidningsläsarna i Umeå kunde ta del av detta hade Sara Eriksson varit försvunnen i snart fyra dagar. På torsdagskvällen hade hon gått på lokal inne i stan med två av sina vänner. De hade ätit och druckit och besökt flera olika restauranger. Sista gången hon sågs var när hon strax efter midnatt lämnade puben Alexis som låg alldeles intill busstationen inne i stan. Vad som hänt därefter var okänt.

»Vi arbetar efter att ett allvarligt brott ligger bakom, det kan vara mord. Om Sara finns i livet vill vi förstås att hon omedelbart ger sig till känna«, sade polismästaren Nils Holst till Västerbottens-Kuriren.

På måndagen hade polisens arbete redan pågått i ett par dagar. Flickan hade anmälts försvunnen på fredagseftermiddagen och på lördagen hade polisen inlett sökandet. På den här tiden fanns varken lokaltidningar eller lokala nyhetssändningar i radio eller tv på söndagar, så det var först på måndagsmorgonen som nyheten kunde spridas.

Sara Eriksson bodde på stadsdelen Böleäng i Umeå. En mindre del av den större stadsdelen Teg som ligger på södra sidan av Umeälven som rinner genom stan. Böleäng gränsar till Röbbäcksslätten där staden övergår i landsbygd. Bebyggelsen består till stor del av låga radhus som byggdes på 1970- och 80-talet. I just ett sådant radhus bodde Sara Eriksson tillsam-

mans med sin pojkvän Per. De hyrde en modern lägenhet strax intill den stora fabrik där Volvo tillverkat lastbilshytter sedan mitten av 1960-talet; Volvo Umeverken. Där arbetade också Saras mammas sambo, Ingvar. Sara själv, och hennes mamma Britt, jobbade på patienthotellet på sjukhuset. Sara hade jobbat där i ett och ett halvt år, mest i köket med disk och servering men hon hoppade också in och städade när det behövdes.

Patienthotellet var en viktig del av sjukhuset, dit patienter kom resande från hela Norrland. Sedan Umeå fått universitet i mitten av 1960-talet hade staden vuxit och de offentliga verksamheterna hade fått en allt större betydelse. Sjukhuset var ett sådant exempel. Ursprungligen hade det hetat Umeå lasarett, nu hette det Regionsjukhuset, även om de flesta i stan fortfarande sade just lasarettet.

»Jag fattar ingenting, allt känns bara som en ond dröm. Vem skulle vilja Sara något ont?« sade arbetskamraten Ingegerd Holmström till Västerbottens-Kuriren. Också andra arbetskamrater beskrev Sara som glad, utåtriktad och duktig på att jobba. Ingen av kollegorna trodde att hon skulle försvinna frivilligt utan att säga någonting.

Men borta var hon, vilket hennes pojkvän Per märkte när han vaknade på fredagsmorgonen. Han gick upp tidigt för att gå till jobbet på ett livsmedelslager, det var därför han inte hade följt med ut kvällen innan.

Till en början hade han inte alls varit särskilt orolig. Det var inte ovanligt att Sara sov över hos en kompis efter en utekväll och den här helgen skulle hon vara långledig; både fredag, lördag och söndag. Egentligen skulle hon ha åkt till Borlänge och hälsat på sin syster som nyligen fått barn. Hon hade bytt pass på jobbet för att få också fredagen ledig, men så hade systemen blivit sjuk så Sara blev kvar i Umeå och gick på restaurang med några kompisar. Under dagen ringde Per från jobbet till vänner,

släktingar eller andra som kanske hade hört något om Sara. Men det var svårt att få tag på folk mitt på dagen, många var på jobbet eller ute på annat håll. Mobiltelefonerna hade ännu inte slagit igenom och Per lyckades inte få någon information om var Sara kunde ha tagit vägen.

När han kom hem från jobbet på eftermiddagen hade oron börjat tillta och han gav sig ut och letade. Han tog bilen och körde runt, först i närheten av hemmet på Teg sedan över älven in till centrum, österut genom stan och upp till sjukhuset. Kanske hade hon råkat ut för en olycka och blivit intagen? Men inte heller på lasarettet fanns något spår av henne. Det blev kväll, han körde ned till polishuset och gick in och anmälde Sara försvunnen.

Att en ung kvinna hade varit borta ett dygn utan att höra av sig var dock inget som fick polisen att dra i gång någon större aktivitet. Sådana fall fanns det många av. Oftast dök den försvunna personen upp igen rätt snart och det visade sig i regel då att det funnits en alldeles naturlig förklaring till försvinnandet. Det fanns mycket som en 19-åring kunde tänkas hitta på som inte behövde ha med brott eller olyckor att göra.

Men om en anmälan kommer in ska den registreras och det var precis vad tjänstgörande kriminalinspektör Thure Jacobson gjorde. Han upprättade också en personefterlysning.

Där beskrevs den försvunna flickan som ca 165 centimeter lång med mediär (polisspråk för normal) kroppsbyggnad och oval ansiktsform. Rödbrunn hår, bruna ögon, rak näsa och friska tänder. Hon var troligen klädd i vita byxor, turkos eller rosa stickad tröja, röd skinnväst, svarta läderstövlar och hade en vit handväska. Som kännetecken hade hon pigmentfläckar på ryggen.

Per fortsatte att leta efter Sara och körde runt, runt i stan i flera timmar. De kompisar han fick kontakt med försökte lugna

honom och sade att Sara säkert bara »var ute på galej«. Till slut gick han och lade sig, orolig men också förbannad »över att hon bara stuckit iväg så där«, som han senare berättade för Expressen.

Vad han då inte visste var att det på andra sidan stan, på stadsdelen Berghem, gjorts en viktig upptäckt under fredags-eftermiddagen. Där hade pensionären Ture Johansson gått ned med soporna till grovsoprummet i hyreshuset där han och hans hustru Therese bodde i en lägenhet. När han kom ned i soprummet noterade han att det låg en damhandväska där. Handväskan var vit och låg väl synlig i en av de sopsäckar som stod uppställda längs väggen. När Ture kom tillbaka upp i lägenheten berättade han om väskan för sin hustru. Märkligt, varför hade någon slängt en handväska där, och i en sopsäck? De kom att tänka på att de nyligen hade läst i tidningen om en väskryckare som slagit till i stan, någon stackare hade blivit av med 3000 kronor. Kanske kunde det finnas ett samband med väskan som Ture precis sett? Hustrun gick ned i soprummet. Väskan var kvar och när hon kom tillbaka upp i lägenheten öppnade de den vita handväskan tillsammans.

Polisens protokoll vittnar om vad de hittade: i ytterfacket låg en vit grovkam märkt Clearasil Balsam Schampo. I mellanfacket fanns ett par ljusa damtrosor, en lös cigarett av märket Right, en brun plånbok i skinn innehållande ett plastfodral med tre små foton, ett månadskort för bussbolaget Ultra för mars månad, ett rabattkort på SJ, ett körkort för Sara Eriksson, Postens id-kort, patientkort, Sparbankens Minutenkort, ett servicekort för en Ford Granada personbil, försäkringsbesked, läkarvårdskvitto, tio stycken biokvitton, en liten adressbok, kontoutdrag från Sparbanken, en plastpåse med trosskydd, en reklamapp för OK trafikskola, fem stycken rabattfrimärken, ett kvitto på inköp av lilla Stjärningen, diverse papper, en nyckelknippa med tre nycklar samt en tioöring.

Av innehållet att döma borde det alltså vara en ung kvinna vid namn Sara Eriksson som ägde väskan och Ture och Therese ringde hennes telefonnummer. Men i luren möttes de bara av långa ekande signaler, det var ingen som svarade. De ringde igen och igen men med samma resultat. Då öppnade de den lilla adressboken och ringde en av Sara Erikssons bekanta. En kvinna svarade, men hon visste inte alls var Sara Eriksson befann sig någonstans. Kvinnan blev orolig och började gråta. Då förstod Ture Johansson att det kunde vara allvar. Han ringde polisen som kom och hämtade väskan.

Den som lämnar Umeå och kör med bil i sydvästlig riktning kommer snart till byn Skravelsjö. Det är inte ens en mil in till centrum men här har man lämnat stan bakom sig. Bebyggelsen består av bondgårdar och småhus om vart annat och vid sidan av vägen breder åkrar och ängar ut sig. Kör man genom byn och fortsätter vägen bort mot Kasamark och Hörnsjö tättnar skogen. Avstickarna från den asfalterade huvudvägen består av smala skogsvägar utan belysning. Här är det tyst och öde och just därför händer det att de som vill bort från allfartsvägarna söker sig hit: ungdomar med trimmade mopeder, bilförare som ännu inte har åldern inne eller den som vill köra fortare och mer våghalsigt än vad trafikreglerna tillåter. På skogsvägarna kan man i allmänhet få vara i fred från omgivningens vakande blickar. Under hösten är det fullt av bärplockare i området. När solen har gått ned blir det mörkt. En natt i oktober är det becksvalt.

Dagen efter att Sara Eriksson anmäls försvunnen, vid lunchtid på lördagen, var pensionärerna Oskar och Inger Dahlgren ute och promenerade i trakterna kring Skravelsjö. De hade kört in med sin bil på en av skogsvägarna, men efter en liten bit var det stopp. Över vägen sträckte sig en nedfälld och låst vägbom.